Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De temperantia in cibo et potu et vestibus prelatorum

urn:nbn:de:bsz:31-300764

Visual Library

religionem ad finem talem vel talem/non
eſt credendū. nec ipſe licite illam religionē
ſic egredi potuit ſicut de facto egreſſus eſt.
et vltra ꝙ nec etiam vxorē ⁊ bona ſucceſſio
nis ſuperius tacte. poteſt licite repetere ſeu
retinere nomine ꝓprio. ſcriptum manu ꝓ/
pria. ¶ Ego matheus Roedor ſacre theo
logie profeſſor indignus/ ſuppoſita veri/
tate caſus pmiſſi ⁊ circūſtantiarū eiuſdem
in forma qua ponūtur. ſentio cōformiter
ad deliberationē domini Cancellarij ſu/
pra poſitam. In cuius rei teſtimoniū hāc
deliberationem meam propria manu ſcri/
pſi ⁊ nomine meo ſignaui. ¶ In quorū
teſtimoniū nos Johs/ rector vniuerſita/
tis prefate/ preſentes litteras ſigilli Recto
rie dicte vniuerſitatis appenſione/ duxi/
mus muniēdas. Anno ⁊ die quibꝰ ſupra.
¶ Finit.

a

Incipit tractatus

eiuſdem magiſtri Johānis de Gerſon. de
tꝑantia in cibis/ potu/ ⁊ veſtibꝫ platoꝝ.

IAm in vna priori lectione ab
ſolui/ ſicut potui. dubitatio/
nem non mediocrē/ ſuꝑ abſti/
nentia ꝑpetua a carnibꝫ. an
licita ſit apud ſolitarios reli/
gioſos/ imitatores Johs baptiſte in here
mo. Vellē nūc ſub ꝯpendio maiori/ ſimi/
liter elucidare qualis tꝑantia in cibis ⁊ po
tibus/ in veſtitu ⁊ ceteris. aut neceſſaria ſit
aut cōgrua ꝑdicatoribꝫ aut ꝑlatis. quorū
eſt officiū/ inſtar Johis/ ꝑire ante faciem
dñi ⁊ parare vias eiꝰ ad dādā ſciā ſalutis
plebi eius. ¶ Ad hāc dubitatōnē ſub vni/
ca ꝯcluſione rñdeo. Expedientius eſt ⁊ effi
catius ꝑdicatorē et ꝑlatū/ declinare ad au/
ſteritatē vite et ꝑcitatē in veſtibꝫ ī cibis et
potibꝫ et paucitate ſeruitoꝝ et ſimilibꝫ. ꝙ̄
hoībus ſecularibus talibꝰ ꝯformari. ¶ Et
in primis ſi attendimꝰ vitā xpī que nr̄a eſt
inſtructio/ ſi ꝑterea apl'oꝝ ⁊ alioꝝ ſancto/
rū exempla recogitamꝰ/ ꝑſpicuū eſſe debe/
bit apud xpianū id qđ dicimꝰ. Fateor in/
quit diſcretiſſimꝰ augꝰ fateor de ꝑcioſa ve/
ſte erubeſco. nō enī decet hāc ꝓfeſſionē nō
hāc monitionē. nō decet hec mēbra. nō de
cet hos canos. ¶ Et arguo ſic inquiſitiue
Pompā in veſtibꝫ/ in ferculis/ in ſeruitori
bus/ aut querūt eccleſiaſtici ad placendū
deo. vel vt ꝓficiant ꝓximo. vel ad eccleſie
honeſtatē ⁊ auctoritatē. Quidā enī ad ali/
quā harū rationū confugiūt.

NOn primū vt placeāt deo. qm̄ ve/
rū eſt illud hiero. nō tenera veſtis/
ſed mūdicia mētis/ ornatum facit
clericoꝝ. Conſtat inſuꝑ plus placere deo
oꝑa pietatis in quibꝫ pñt expēdi ea q̄ talis
pōpa reqrit. Si qris igit' plꝰ deo placere
oꝑa deo magis placentia facito. alioquin
apud te mentit' iniquitas ſibi. ꝙ iam non
ſoli deo magis ꝑ talia placere ꝯtendis. ſed
vel tibi vel mundo.

SI querūt eccleſiaſtici ꝑ talia ꝓfice
re ꝓximis ⁊ ſubditis/ videāt obſe/
cro ne turpiter fallantur. ⁊ tota (vt
aiūt) via errēt. Plus enī ſcādaliſat pompa
clericoꝝ ipſos laicos. tā principes ꝙ̄ alios
ꝙ̄ edificet. Plus ad indignationē ⁊ mur/
mur ⁊ inuidiā eos cōcitat ꝙ̄ ad amorem ⁊
plus augent in eis auariciā ⁊ ſuꝑbiam ꝙ̄
extinguāt. Debet aūt eē officiū clericorū/
monere ſubditos verbis ⁊ exēplis ad vir/
tutū exercitia humilitatē frugalitatē ⁊ ſo/
brietatē. Porro nō habet opus iſta ꝓs al/
legationibꝫ ſcripturarū vt doceamꝰ pōpaꝫ
eſſe in ſcandalū laicoꝝ. Interroget' expiē/
tia ⁊ magna voce clamabit. Ita ē. nihil ve
rius eſt. Nam vñ fuit tāta principū ⁊ ſecu
larium deuotio apud antiquos eccleſiaſti
cos paupes ⁊ pānoſos. Unde tantus ho/
nor. tanta reuerentia. tantus cultus. vtiq̄
quia pompas tales nihilipendebant. Id
circo tanꝙ̄ apud bonos ⁊ fideles diſpen/
ſatores/ copioſiſſime eis miniſtrabant' di/
uitie. qui poſtꝙ̄ inſoleſcere ⁊ eis abuti ce/
perunt/ in contrariū verſa eſt prior largitō
dico in direptionē ⁊ contemptū. Audiui
his auribus vnū ex principibꝫ noſtri tem
poris precellentē/ coram quo dum fieret
ſermo de refrenatione ⁊ moderatione pō/
parum ſtatuū in regno francie nimis exu
berantium ⁊ aliarum expenſarū propter
quas niſi prouiſum fuerit/ fraudes rapine
et iniuſticie ⁊ odia ⁊ ſeditiones ſaltem oc/
culte fiunt propter que omnia teſte ſapien
te regnū de gente in gentē transfertur. Re/
ſpondit indignabūdus princeps ille. inci
piant eccleſiaſtici apud quos tota pompa
eſt. tota ſuꝑbia ⁊ in veſtibus ⁊ in prandijs
et in omnibus. ⁊ de ſingularibus facta eſt
tunc narratio. vbi que ad honorem ſuum
eccleſiaſtici vident' agere/ illa in magnā eo
rum ⁊ ſue eccleſie cōtumeliā ⁊ probrū cō/
memorata ſunt. prandia loquor et cetera

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

prodigalitatis facinora. Si vei
eccleſiaſtici/ ꝙ talia nõ agant ad ſupbiam
ſuã vel excellẽtiã. ſed vt ꝯformẽt illis apõ
quos viuũt. ⁊ vt erubeſcentia videtur niſi
honorabiliter ſint inter proximos ⁊ alios
imo ꝙ amplius eſt/ vt ſcãdaliſent eos. tanꝗ̃
ipſi ſint auari vel hypocrite ficti. niſi ſm
tpa tpaliter ſe habeant. ⁊ moribꝫ alioꝝ cõ/
formes ſint. Videant obſecro ſic dicentes
Primũ ne cõtrarientꝰ huic pcepto. Nolite
cõformari huic ſeculo. Ne ꝑterea ipſi quo/
rum intereſt errores alioꝝ corrigere in ſi/
miles aut peiores ruant. dum eos nõ emẽ/
dare ſed imitari volunt. Ita ne videlicet
ſi omnes ſupbi facti ſunt auari diſſoluti ꝓ/
digi ⁊ reprobi/ ipſi eccleſiaſtici ne diſſimili
tudine ſua eos offendant paria vicia ſecta/
buntur. Abſit. imitanda potius eſt humi
litas xpi non exhorrenda nec erubeſcen/
da vilitas que ꝓpter eum in ſuſpius deie/
ctionem ſuſtinetꝰ. Ceterũ cũ addunt ſi/
bi pcauere ne de auaricia ⁊ ipocriſi noten/
tur ſi fuerint ĩ talibꝫ pompis parciores ce/
teris. Eſſet hec euaſio colorata/ ſi nõ eſſet
modus rõnabilis ⁊ pius ⁊ iuſtior/ ꝑ quẽ
hanc ab hominum cordibꝫ eſtimationem
abolerent. Fateor eñ ⁊ ſic eſt/ oportere vi/
ros eccleſiaſticos tollere quãtum ꝯmode
pñt/ omnem ab eis auaricie ⁊ ipocriſis ſu/
ſpitionẽ ſi ꝓdeſſe ſubditis voluerint. Ve/
rum quippe eſt illud auguſtini ꝙ bonam
ꝯſcientiã deo. ꝓximis vero famã bonã de/
bent/ ⁊ in hoc cõdolẽdus eſt qui famã ſuã
negligit. Nõ ſi quis ex platis ſibi parce vi/
uat/ pompas oẽs abijciens vel abhorrẽs.
theſauriſet nihilominꝰ ⁊ extorqueat vnde
cunqꝫ pecunias. reddit ſe non negabo ꝯtẽ/
nendũ longe amplius/ ꝗ̃ ſi non dicã libe/
raliter ſed prodige ⁊ põpatice virtute pol/
leat. niſi ꝙ tpantiã iſtam exteriorẽ modera
tiorem oſtendit iudicabitꝰ rõnabiliter fer/
mentatus fermento phariſeoꝝ qð eſt ipo
criſis. Dicetꝰ nempe iſtam pompã extrin/
ſecus negligere/ nõ ad humilitatẽ ſed tena
citatem. nõ ad virtutẽ ſed ad celandũ qua
licũqꝫ modo vite ſue turpitudinẽ. vel deni
qꝫ ſic vt lucroſius atqꝫ liberiꝰ ſubditos ſe/
ducat. ſeductoſqꝫ licentius ſpoliet laceret
et perdat. Quid igitur acturus eſt pre/
latus ne ſubditoꝝ moꝛſibus pateat tanꝗ̃
auarus ſeu tenax ſordidus aut fictus/ ſi ñ
laute vel vſitata alioꝝ prodigalitate vixe/
rit. ſi non eccleſiaſtica bona in vſus ꝓba/
nos diſſipauerit in veſtibꝫ et prandijs. in
familiaribꝫ ocioſis ⁊ diſcolis. quid inquã
acturus eſt? Rñdeo ſub vna veritate ſatis
notanda. Vir eccleſiaſticus ꝑſertim cura/
tus vel ꝑlatus/ non ſolũ poteſt licite dare ĩ
publico elias ſuas ⁊ ante ſe tuba canere ꝟ
eſt ſe manifeſtare cuꝫ facit eliam. Sed eti/
am ad hoc agendũ obligatur pro loco ⁊ tẽ
pore/ tanꝗ̃ in exemplũ poſitus aliorum ⁊
velut lucerna ardens ſuper candelabrum
vt omnibus luceat qui ſunt in domo eccle
ſie ſue. Si autẽ egerit hoc/ tollet omnem
ſuſpitõnẽ tenacis auaricie quãdo mõſtra
bit operibꝫ/ ꝙ ſibi parcus eſt/ vt alijs fru/
ctuoſius largiatur. ⁊ bona eccleſie recipit
non vt rapax conſumptor ſed vt pius di/
ſtributor. Cognoui vnum qui plerũqꝫ di
ſtribuebat aliqua in publico ſub hac intẽ
tione: qui nõ dediſſet in occulto. nec erra/
re putandus eſt. Sed errant plane qui ꝑ/
latos quoſdã laudare ſe credunt/ cuꝫ dicũt
eos nihil dare in oculis hominũ ad euita
tioneꝫ vane laudis. Nam ad dandũ publi
ce pceptum habent quod alijs eſt conſiliũ
Dicet ſtatim aliquis ſniam hanc cõtra
dicere verbis xpi quibꝫ nos inſtruit dicẽs
Cum facis elias/ neſciat dextera tua quid
faciat ſiniſtra tua. ⁊ iteꝝ Noli tuba canere
ſed da in abſcondito ⁊ pater tuus q̃ videt
in abſcondito reddet tibi. Ita eſt. ſic iubet
xps. iubet nihilominꝰ vt luceant opera no
ſtra bona. vt glorificent patrẽ noſtrũ qui ĩ
celis eſt. Et fortaſſis inuiceꝫ aduerſari pu
tarentur hec duo mandata/ ſi non ex locu/
tionis circũſtantia pateret ꝯcordia. Vult
quippe xps vt opa noſtra fiant ⁊ in abſcõ
dito quo ad intentionẽ non captande lau
dis proprie. ⁊ in publico ꝓpter augmenta/
tionem in proximis diuine glorie. ſicut di
cit gregꝰ. ꝙ ſic opus fiat in publico/ qtũs
intentio manet in occulto. Scio et be/
ne ſcio/ ꝙ iſtud plurimũ habet difficulta/
tis apud nõ exercitatos in virtutibꝫ. ⁊ qui
nondum didicerunt humiliter ſape/ ⁊ hu/
mane gloriuncule fauores deſpicere. pro/
pterea apud eos qui non habent ex officiõ
prodeſſe ceteris/ plerũqꝫ tutius eſt atqꝫ cõ/
ſultius occultare bona ſua ab oculis ho/
minum. qtũs eandem tegere poſſint ⁊ con
ſeruare a ſurreptione et flatu inanis glo/
rie apud deum. incredibili ſiquidem faci/
litate excufflat ventus ſuperbie/ elie fructũ
a manu dantis eam in conſpectu aliorum

niſi fuerit man⁹ hec p̲ humilitatē prius ſo/
lide clauſa cōtra talē ſup̲bie ventū. ¶ Pro
pterea videte queſo in quātis ſe p̲plexitati
bus inuoluūt. ⁊ quomō ponūt in rete pe
des ſuos p̄lati p̄cipue qui alioꝝ gerendo/
rum ſuſcipiūt prius q̄ʒ ſolidati ſint in vir/
tutib⁹. maxime in humilitate. quoniā ob/
ligat eos ſuſceptū officiū/ ventilare ⁊ expo
nere op̄a ſua bona ad aurā publicā. ſicut
elias. p̄dicationes. ⁊ cetera pietatis officia
Sunt enī in loco ꝯſtituti nō adquirende
p̲fectōnis ſed exercēde. Ideo iuſſione apo
ſtolica p̄hibet̄ neophitus ordinari. ne ī ſu
perbiā elatus ⁊c. Tamē tales p̄lati inexer
citati/ ſi agere iſta tēptauerint/ vix aut nū/
q̄ʒ euadunt p̄cipiciū. foueam. ſ. elationis ⁊
tumeſcētis ſup̲bie. Difficile quidē ē illud
bene agere qđ nō ante didiceris. Etſi hoc
in omni arte verū eſt/ maxime tn̄ in arte ar
tiū que eſt bene viuēdi ad regimē aīarum.
Ad hoc ꝓpoſitū exponit grego. de quibuſ/
dam p̄latis illud de Job p̄allegatū. poſuit
in rete pedes ſuos ⁊ in maculis ſuis am/
bulat. Ex p̄dictis cōcludamus nō oporte
re viros eccleſiaſticos conſumere bona ec
cleſie in pōpaticis vſib⁹/ ad euitandū no/
tā auaricie. Sunt quippe modi alij/ p̄ q̄s
melior ⁊ ſanctior fama queri pōt. ¶ Por/
ro ſi vir eccleſiaſticus in reliquis bn̄ vixe/
rit pudice iuſte ⁊ pie: nullo modo genera/
bit ſuſpitionē de ſimulatione ſanctitatis. ſibi
p̲ce viuendo augebit̄ poti⁹ fama ſua. ⁊ erit
odor bon⁹ bonis. ¶ Ceterū apud quoſ/
dam malignātiū ⁊ oīm quātūcūq̄ʒ ſancte
facta calūniantiū linguiſq̄ʒ maledicis ſp̲
loquētiū iniqua/ nullus p̄ficere pōt quin
gloriā ſequat̄ inuidia ⁊ inuidiam mala de
tractio. Sed taliū ꝯtēnendus ipe ꝯtēpt⁹.
nec extimeſcēdū ſcandalū. q̄m ceci ſunt et
duces cecoꝝ verba xp̄i ſunt ad ap̄los.

¶ D

Pertractem⁹ tertiā rōnem. quā aliq̄
pōpas ſuas excuſare volētes/ ꝯfin
gūt. Agim⁹ inquiūt talia. nō qđ in
corde nr̄o ſit ſup̲bia. nō ad extollentiā ocu
loꝝ. ſed vtimur his tanq̄ʒ nō vtētes. vt ec/
cleſia p̲ hoc cū ſeruitorib⁹ ſuis honoret̄ et
honorata magis ⁊ magis reuereat̄. ⁊ ſit ei⁹
efficacior auctoritas. ¶ Verū attendāt ſic
dicētes primo q̄ honor dari debet in teſti
moniū virtutis. nō ꝓpter exteriores diuiti
as vel ornatū. Inducūt ergo cām erroris
ad populū. qui ꝓpter pompas mouēt eos
ad honorandā eccleſiam cum ſeruitorib⁹
ſuis. quoniā ꝓpter virtutē ⁊ honorū futu/
roꝝ adeptionē poti⁹ debēt venerari. Alio
quin xp̄s ⁊ eiuſdē ap̄li non ſufficienter or
naſſent eccleſiā ⁊ honoraſſent. q̄n talia in
ſe contēpſerunt ⁊ alijs ſp̲nenda ſuaſerunt.
Unde ⁊ Jacob⁹ inculpat eos qui honorā
do diuites in aureo annulo ⁊ veſte fulgi/
da/ ſpretis pauperib⁹ p̲ſonas accipiūt. Et
Bernardus ad eugeniū libro de conſide/
ratione. Tu paſtor p̄cedis deauratus tam
multa circūdatus varietate. oues quid ca
piunt. Si auderem dicere/ demonū mag̃
q̄ʒ hominū paſcua hec. Sic faciebat Pe/
trus. ſic paulus ſuadebat. Item petrus ne
ſcitur aliquādo p̄ceſſiſſe vel gēmis ornat⁹
vel ſericis. nec tectus auro. vel vect⁹ equo
albo. nec ſtipatus milite nec circūſept⁹ mi
niſtris. abſq̄ʒ hoc tamē credidit ſatis poſſe
implere ſalutare mandatū: paſce oues me
as. ¶ Rurſus ſi viri eccleſiaſtici talib⁹ vtū/
tur pro ſolo honore eccleſiaſtice ſtat⁹: qua
ratione dimittunt ipi tam magnā partem
ſacerdotū curatoꝝ/ in ſtatu tam inculto q̄ʒ
in infimo ⁊ plebeio. immo qua temeritate
ipſos ſpoliant ⁊ denudant. ¶ Amplius di
ctum eſt q̄ apud ſeculares principes ⁊ ali/
os/ plus irridet̄ iſta pompa/ q̄ʒ in honore
vero teneat̄. imo ⁊ paupes minus audent
ad tales accedere pro petendo cōſilio aut
confeſſione facienda ⁊ ſic de ſimilib⁹. qui ⁊
videntes eos in ocio ſplendide conuerſa/
ri/ ſeipſos autem egenos ⁊ pannoſos labo
ribus iugibus atteri: remurmurant inui/
dent ⁊ detrahunt. quos ſi viderent in hu/
militate ſe gerentes/ amarent. ⁊ eorū aſpe/
ctu/ animequiores fierent tolerare pauperiē
ſortis ſue. ¶ Preterea ſuſtentatio pompa
rum fieri nequit abſq̄ʒ multis expenſ̄. que
trahunt ſepe ad queſtus mercenarios ⁊ ra
pinas iniuſtas. ad fraudes ⁊ curas graues
ad querelas inſuper mordaciſſimas ſub/
ditorum. propter infamē vitam ſeruitorū
turpiſſimorū. quos ocium multa mala do
cuit. ⁊ nefanda ſcelera p̲petrare compellit.
Scitis vero q̄ in dominos redūdant ex/
ceſſus ⁊ improbitates ſeruitoꝝ. ¶ Ceteꝝ
ſicut qui tangit picem inquinabitur ab ea
ſapientis imo experientie teſtimonio. et qui
fouet in ſinu ſuo ignem ⁊ colubrū/ ardet
et mordetur. ſic difficile eſt apud multos
pene impoſſibile. vt inter ſuperbos tales
cultus ⁊ honores forinſecos conuerſent̄ ⁊
non inde ſuperbiant. Nam qui cōicauerit

ſugbo/induet ſupbiã. ¶ Sed eſto ꝙ ipſi
ſint tanta ſtabilitati humilitatis radice/
quales profecto nondum ſunt: cur de ipſa
humilitate chriſti erubeſcunt in publico:
cur ſuperbiam oſtendunt in opere quam
non habent in corde: cur ſuis exemplis ir
ritant ⁊ ſcandaliſant corda principũ ⁊ ſe
culariũ ad ꝓmutandũ tales pompas ⁊ p
digalitates quas ab eis totis viribꝫ effuga
re deberent. ¶ Nullũ rurſus regnũ eſt tam
opulentũ quod nõ per luxurioſam prodi
galitatem ⁊ nutricẽ eius rapacem auarici
am/ ſceleri labefactione diſſoluat. quẽad
modum tradũt Ualerius et Tullius. et ſi
ſilerent tamen maximoꝝ regnoꝝ proditõ
in exemplũ huiꝰ eſt veritatis. Abyſſus ita
ꝙ expenſaꝝ/ abyſſum inuocat diuitiaꝝ. q̃
fit. vt eueniat illud pueris decãtatũ. q̃ ſua
cõſumũt/ cũ deeſt aliena ſequũt. hinc frau
des. hinc doli. hinc iniuſticie varie. ꝓpter
qđ de gente in gentẽ transfert ait ſapiens.
¶ Quãta deinceps mala ꝓueniant ex co
meſſationibꝫ eccleſiaſticoꝝ crebris atꝙ ſu
perfluis q̃s enarret: vnũ prandiũ ꝑ replẽ
do ad grauedinẽ ⁊ nauſeã/ tres vel quatu
or ventres. ſepe centũ paupes reficere ſuffi
ceret. celerius tñ ꝯſumimꝰ ⁊ ꝑdimus vnũ
francũ in tali crapula ꝙ damꝰ vnũ denari
um p elemoſinis. Ibi detractões. ibi ebrie
tates. ibi tpis dãnoſiſſima ꝑditio. ibi con
tra bonorũ vitam ⁊ omnẽ honeſtatẽ. imo
ſepe contra catholicã veritatẽ ſub iocundi
typo/ infames ſnĩe frequentãtur. ¶ Tur
piter iſta fierent apud ſeculares. turpius
apud eccleſiaſticos omnes. ſed turpiſſime
apud ꝑlatos ⁊ theologos. Nõnunꝙ̃ inue
niũtur adeo. vt iam de ſe ꝓuerbia quedam
apud vulgus generauerunt ſue ebrietatis
vel crapule. Nam ⁊ cibi aliqui ⁊ vina ꝓcel
lentia tanꝙ̃ ab inuentoribꝫ aut cultoribꝫ
denoĩant ſicut dicit. Torte iacobitaꝝ ⁊ vi
num theologoꝝ ⁊c. Adde ꝙ pleruꝙ̃ inui
tantes alios ad cõuiuia/ grauibꝫ expenſis
et ſolicitudinibꝫ. inuitati vero magnis di
ſpẽdijs ⁊ fatigijs fatigãt. Ita refert Sen.
dicens ſerenũ de tranquillitate cũ diceba
non ad cenã ſe iturũ ad euꝫ qui ꝓ hoc ſibi
nihil debiturꝰ eſſet. ¶ Poſtremo quid ſũt
viri eccleſiaſtici niſi quidam elemoſinarij
bonoꝝ eccleſiaſticoꝝ ⁊ ipſoꝝ. nõ quidem
dñi ſed diſpẽſatores: In quibꝫ hoc ſolũ ꝓ
ſe ⁊ ſuis habent quo ꝯtentari eos mandat
aplꝰs. alimẽta. ſ. ⁊ quibꝫ tegant. Diffinit vl

tra Bern. ꝙ quicq̃d vltra retinet/ rapina ẽ
imo ſacrilegiũ. Dura vero ſnĩa ꝯtra eccle
ſiaſticos ⁊ eos q̃ theſauriſant. ⁊ q̃ in luxu
rijs varijs ⁊ impudicijs conuerſant. nihil
dantes paupibꝫ. ¶ Quocirca incidit non
mediocris queſtio. ſi eccleſiaſticꝰ diſpen
ſans imo diſſipãs in vſus ꝓdigos ⁊ iniu
ſtos bona eccleſie ſue teneat ad reſtitutio
nem. ꝑſertim cũ dictũ ſit auctoritate bern.
cui hiero. conſentit. ꝙ quicq̃d eccleſiaſtici
vltra parcũ veſtitũ ⁊ victuꝫ retinẽt/ ſacrile
giuꝫ eſt. Si ſacrilegiũ ẽ/ vtiꝙ iudicat peiꝰ
furto. furtũ vero reſtituendũ. nullus ẽ qui
ambigat. Similẽ queſtionẽ formant alij
de eccleſiaſticis/ nõ deſeruientibꝫ ſuis be
neficijs/ in horaꝝ ꝑſolutione ⁊ alioꝝ obſe
quiorũ impletione. ꝓpter qđ datũ eſt bene
ficium. Nõne ea inquiũt reſtituere debent
que tunc ꝑceperint: ¶ Et forte ad primũ
nõ poteſt dari ſimplex ⁊ abſoluta reſpõſio
Sunt itaꝙ aliqua bona cõmiſſa fidelita
ti eccleſiaſticoꝝ. ordinata tñ ⁊ limitata vel
a iure vel a fundatoribus/ ad certos vſus
pios. vt ꝙ epiſcopus vni det hoſpitali ta
les redditus vel numerũ aliquẽ egenoruꝫ
ſuſtentare. quo caſu non eſt dubiuꝫ/ quin
omiſſio culpabilis iſtorũ ad reſtitutioneꝫ
obliget quo ad deũ. ⁊ ſepe quo ad foruꝫ ex
trinſecum. Et in hoc eſt ſimile de elemoſi
nario. qui vltra ſtipendia recipit centũ li
bras pro diſtribuendo pauperibꝫ ſi prodi
ge aliter exponat. peccat ⁊ reſtituere tenet.
Si aũt bona talia ſint data generaliter et
indiſtincte alicui eccleſiaſtico: tam pro ſu
ſtentatione ſua/ ꝙ̃ ꝓ exercitio pietatis. tũc
poteſt hmõi eccleſiaſticꝰ mediocriter vti il
lis bonis ſm decentiã ſui ſtatus etiaꝫ vbi
nihil reſidui ſupeſſet. Qualiter vero eſtia
bitur hmõi decentia ſtatus/ nõ poteſt ſub
vli regula diffiniri. ſed eſtimabit in certa
latitudine. put ſapiens iudicabit. Et quo
niam nimis afficimur ad noſipſos ⁊ ad ex
tollentiaꝫ oculoꝝ noſtroꝝ/ tutius eſt atꝙ
ſalubrius cuilibet eccleſiaſtico/ declinare
ad frugalitatẽ ⁊ parcitatẽ ſtatus ſui. vt ali
quid relinquat pauperibꝫ. Tutius inſup
eſt pauca ſibi querere que videlicet ſatis ſi
bi eſſe debeãt: ꝙ̃ in multis beneficioꝝ ad
miniſtrationibꝫ velle abũdare. quoniã p
culdubio apud bene eſtimãtes/ illa nõ ſũt
niſi onera ⁊ aĩe ꝑicula. vbi locũ habet illa
regula. Cui plus ꝯmittit ab eodem plus
exigit. Unde ſiq̃s habeat beneficiuꝫ/ quo

rationabiliter debeat ↄtentari ſm vtilitatē
quā offert aut offerre poteſt eccleſie. ꝛ vltra
hoc beneficiū aliud aſſumit/ ipſe cum hoc
peccat ꝙ ꝑ ambitionē accumulat ſibi no/
uum onus miniſtrationis. que nunꝙ̄ aut
vix fit ſine ꝑiculo infidelitatis alicuiꝰ. Nā
nunc queritˀ inter diſpenſatores vt fidelis
quis inueniatˀ. Quō ſi ꝓdige diſꝑgat bona
hmōi/ in alios vſus aut auare retineat: ipſe
vltra ſcandalum qđ alijs dat/ profecto pec
cat grauiter. ꝛ nō minus ſepe ꝙ̄ ſacrilegus
Sed ꝙ ad reſtitutionē teneatˀ/ nō auderē
diffinire. ꝛ hoc ꝓpter illam obligationē va
gam ꝛ incertā/ tam in bonis ꝙ̄ in ꝑſonis.
¶ Similiter nō eſtimo certū eſſe quo ad
ſcđam queſtionē ꝙ eccleſiaſtici nō facien/
tes ſeruitiū ꝓpter qđ datur beneficiuꝫ/ et ſi
grauiter peccent/ ad reſtitutionē ſunt aſtri
cti. Scio tñ ꝙ tutius eſſet apud tales: vt ď
cetero vel renunciarent pluralitati benefi/
ciorū ſuoꝝ. vel parcius viuerēt ſolito. qua
tinus in aliquo/ priores infidelis diſpen/
ſationis offenſas/ delere valerent. Ita lo/
cum hic habet illud Aug. conſiliū. Tene
certū. dimitte incertū. ¶ Ita deniqꝫ cōclu
damus tñ ex priorib⁹ cauſis. tum noiatim
ex hac radice/ illam quā ab initio poſuimꝰ
cōcluſionē. expedientius ſcꝫ eſſe ꝑlatū decli/
nare ad parcitatē ꝛ auſteritatem vite in ci
bis ꝛ potib⁹ ꝛc. et non erubeſcere paupta/
tem chriſti. ꝙ̄ laxare in his frena ꝛ homi/
nibus ſecularib⁹ cōformari. Tñmodo be
ne viuat. In alijs affirmo ꝙ pauptas ꝛ vi
litas/ eum magis exornabit ꝛ honorabit/
ꝙ̄ alios ſua prodigalitas atqꝫ ſuperbia.

¶ Finis.

Incipit ſermo eiꝰ dem de vita clericorum. habitus tpe qua/ drageſimali ad clerum.

¶ F

Penitemini ꝛ credite euange
lio. Marci primo. Euange/
liuꝫ hodiernū cui credi opor
tet/ ſub tali fine cōcluſit xp̄s
vt diceret. Qui ſe humiliat
exaltabitˀ. Quid aūt aliud eſt penitētia ꝙ̄
humilitas vera ſub deo. placationē eiꝰ po/
ſtulans cū venia delictoꝝ: Penitemini er
go. hoc eſt humiliamini ſub deo offenſo. ꝛ
ab eodē placato exaltabimini. Ita eni cre/
dere euāgelio equū eſt. qm̄ qui ſe humiliat
exaltabitˀ. Qui ſe humiliat in curia penitē/
tie. exaltabit eū curia miſcdie. qm̄ ſuꝑexal
tat miſericordia iudiciū. Damnati quidē
ſumus nos peccatores coram iuſticia. ad
miam appellare fas habemus ꝙ̄diu viui/
mus. tādiu enī ſedē tenet eadē mia. Quō ſi
aduerſarius et accuſator noſter diabolus
quolibet obniti voluerit. habemus te pa/
tronam clementiſſimā. te aduocatā ſapien
tiſſimam te auxiliatricē potentiſſimaꝫ vir
ginem matrē. que ab omni eccleſia regina
mie et aduocata noſtra conclamaris. Si
igitur regina mie es ſicut es. tuū eſt cauſaꝫ
miſericordie tueri. ꝛ curie ſue iura illibata
ſeruare. Eſt aūt ius curie huiꝰ. vt qui venit
ad eā nō eijciatˀ foras. ſed ab accuſatōe ſua
ſubleuetur abſoluaturqꝫ. ¶ Ecce patres ꝛ
fratres quanta nobis fiducia eſt de ſalute
et exaltatione noſtra ſi ꝑ penitētie appella
tionem ad mie forū/ cauſaꝫ nr̄e prauitatis
iam a iuſticia rite dānatā deducimus. De
ducimꝰ aūt ſi noſmetipſos accuſamꝰ iudica
mus ꝛ dānamꝰ. Si noſmetipſos iudicare
mus inqt apl's nō vtiqꝫ iudicaremur. Si
iudicaremꝰ penitēdo/ nō iudicaremur pe/
nam patiēdo. Nolumꝰ certe damnari. ecce
vnicū poſt peccata patet effugiū. Confu/
giamꝰ ad curiā mie. ad illā penitentia nos
deducet vbi ꝑ aduocata ꝛ patrona ſororē
noſtrā habemꝰ ꝛ matrē iudicis noſtri. qui
ſpernere nos nō poterit. qm̄ ipſe caro nr̄a
et frater eſt. Hanc matrē adeamus ꝑ impe
tratione mie. Et vt de penitētie humilita/
te ꝑ noſtra exaltatione viuaci fructuoſoqꝫ
ſermone loquamur. ſupplicemꝰ et dicamꝰ
illud angelicuꝫ. Aue gratia plena dominꝰ
tecum. ¶ Penitemini ꝛ credite euangelio
Noiatim huic euangelio. Qui ſe humili/
at exaltabitˀ. Qui ſe humiliat ꝑ penitentiā
exaltabitˀ ꝑ gratiā ꝛ gloriā. ¶ Viri pr̄es et
fratres. Et ſi ſolū dñi nr̄i Ihu xp̄i imperi/
um/ ſubditis ſuis omnib⁹ (et quidem om/
nia ſibi ſubiecta ſunt iure creationis. repa
tionis et conſeruationis) ſatis eſſe debeat
ad obediendū ſibi/ vt agant dignos peni
tentie fructus. penitemini ait: nihilominꝰ
appropriate ad ꝑſonas noſtras q̄ eccleſia
ſtice dicimur. ꝛ quas ſermonis nr̄i tenui/
tas ↄmonere nūc accepit/ aſſumi poſſe vi
deo ꝑſuaſionē noſtrā ad penitendū ex tri/
bus/ more oratorio. A ſtatu ꝑſone. a loco.
a tpe. Ita enī agere Cicero. ita Areſto. et
oratores ceteri docuerūt. Scđm que tria/
triꝑtitā ſuꝑ penitēdi neceſſitate/ orationē
ↄtexemus. ¶ Prima quidē argumētatio